ČNB ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Č. j.: 2026/069393/CNB/180
Počet stran: 3

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

ze dne 4. června 2026

ke stanovení sazby proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku č. I/2026

Česká národní banka jako příslušný správní orgán vydává podle § 12o odst. 6 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bankách“) a § 8al odst. 6 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spořitelních a úvěrních družstvech“), toto opatření obecné povahy:

I. Sazba proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku se podle § 12o odst. 4 zákona o bankách a § 8al odst. 4 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech stanovuje ve výši 1,5 % z celkového objemu rizikové expozice podle čl. 92 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013.

II. Osoby podle § 12m odst. 1 zákona o bankách a spořitelní a úvěrní družstva jsou povinny používat sazbu podle bodu I. pro účely výpočtu kombinované kapitálové rezervy od 1. července 2027.

Odůvodnění

1. Podle § 12o odst. 4 zákona o bankách a § 8al odst. 4 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech Česká národní banka (dále jen „ČNB“) vyhodnocuje míru cyklického systémového rizika, na jehož základě může stanovit nebo změnit sazbu proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku, přičemž přihlíží k orientačnímu ukazateli proticyklické kapitálové rezervy vypočtenému podle § 12o odst. 2 a 3 zákona o bankách a § 8al odst. 2 a 3 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, k doporučením vydaným Evropskou radou pro systémová rizika (dále jen „ESRB“) a ukazatelům, které mohou značit růst systémového rizika.
2. Podle § 12o odst. 2 a 3 zákona o bankách a § 8al odst. 2 a 3 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech je základem pro výpočet orientačního ukazatele odchylka poměru objemu poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu od dlouhodobého trendu. Hodnota poměru poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu

ČNB ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

ve čtvrtém čtvrtletí roku 2025 činila 85,2 % a příslušná odchylka od dlouhodobého trendu dosáhla -4,8 p. b.[1] Této hodnotě odpovídá referenční sazba proticyklické kapitálové rezervy ve výši 0 %. Dodatečná odchylka[2], která vychází z doporučení ESRB (část B, odst. 2) a lépe zohledňuje specifika hospodářství v ČR, dosáhla ve čtvrtém čtvrtletí 2025 výše 2,1 p. b. a implikuje hodnotu referenční sazby 0,25 %.

3. ČNB v reakci na doporučení ESRB opakovaně zdůrazňovala, že velikost odchylek uvedených v bodě 2 nepovažuje za spolehlivé vodítko pro určení pozice domácí ekonomiky ve finančním cyklu a stanovení výše sazby proticyklické kapitálové rezervy. ČNB upřednostňuje přístup, který vychází z komplexního posouzení vývoje ukazatelů značících růst systémového rizika podle § 12o odst. 4 zákona o bankách a § 8al odst. 4 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech.[3]

4. Mezi hlavní sledované ukazatele patří indikátor finančního cyklu (IFC). Jeho pokračující růst potvrdil, že se ekonomika ČR posunula dále v růstové fázi finančního cyklu. Vývoj IFC byl tažen primárně růstem objemu čistých nových bankovních úvěrů domácnostem na bydlení a na spotřebu. V březnu 2026 překročil jejich měsíční objem 45,8, resp. 18,2 mld. Kč a nacházel se tak vysoko nad průměrem z let 2016–2025. Do IFC se již silněji promítl i objem čerpaných úvěrů nefinančními podniky, který v březnu 2026 překročil 103 mld. Kč a meziročně vzrostl o necelých 17 %. Vývoj v oblasti nových úvěrů se projevil v meziroční dynamice objemu nesplacených úvěrů a přispěl k vyšší bankovní zadluženosti domácností i nefinančních podniků.[4] Na vývoj IFC měly stále silný vliv ceny obytných nemovitostí, které v roce 2025 svižně rostly, a transakční aktivita na trhu nemovitostí překročila desetiletý průměr.[5]

5. Celkový rozsah cyklických systémových rizik v bilancích bank lze nadále považovat jako relevantní, a to i s ohledem na skutečnou tvorbu opravných položek a výši poměru objemu opravných položek k celkovému objemu úvěrů. Aktualizovaný odhad objemu potenciálních neočekávaných cyklických úvěrových ztrát provedený ČNB vzrostl na 27,3 mld. Kč. Zdrojem systémového rizika může být i potenciální nárůst rizikových vah v případě výrazného zhoršení ekonomické situace se systémovými dopady, který by zprostředkovaně vedl ke zvýšení kapitálového požadavku v absolutním vyjádření. Výše kapitálu potřebná k pokrytí poklesu kapitálového poměru v důsledku možného cyklického nárůstu rizikových vah by dle odhadu ČNB činila 28,5 mld. Kč. Celkový dodatečný kapitál potřebný k pokrytí neočekávaných cyklických úvěrových ztrát a nárůstu rizikových vah tak dosahuje 55,8 mld. Kč, což odpovídá sazbě proticyklické kapitálové rezervy ve výši 1,78 %.

6. Na základě výše uvedeného hodnocení rozhodla bankovní rada ČNB v zájmu zachování odolnosti bankovního

---

[1] Podle doporučení ESRB/2014/1 (Recommendation of the European Systemic Risk Board of 18 June 2014 on guidance for setting countercyclical buffer rates) je za objem úvěrů považována hodnota veškerých úvěrů poskytnutých soukromému sektoru (sektor nefinančních podniků, sektor domácností a neziskových institucí sloužících domácnostem), která je zvýšena o objem dluhopisů emitovaných domácím nefinančním soukromým sektorem. Pro výpočet dlouhodobého trendu poměru objemu poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu je použita časová řada za období od čtvrtého čtvrtletí 1995 do čtvrtého čtvrtletí 2025 a Hodrickův-Prescottův filtr s parametrem vyhlazení (λ) 400 000.

[2] Dodatečná odchylka, nazývaná expanzivní úvěrová mezera, je vypočtena jako rozdíl mezi aktuální hodnotou poměru bankovních úvěrů a hrubé přidané hodnoty soukromého nefinančního sektoru a dosaženým minimem uvedeného poměru v posledních 8 čtvrtletích.

[3] Metodický rámec ČNB ke stanovování sazby proticyklické kapitálové rezervy je představen v dokumentu *Přístup ČNB ke stanovování proticyklické kapitálové rezervy*.

[4] K 31. 12. 2025 dosáhlo meziroční tempo růstu bankovních úvěrů domácnostem na bydlení 8,3 % a na spotřebu 10,8 %. Objem bankovních úvěrů nefinančním podnikům k 31. 12. 2025 meziročně vzrostl o 5,1 %. Poměr bankovních úvěrů domácnostem k ročnímu hrubému disponibilnímu důchodu činil k 31. 12. 2025 50,9 % a poměr bankovních úvěrů nefinančním podnikům k ročnímu hrubému provoznímu přebytku dosáhl k 31. 12. 2025 74,5 %.

[5] Meziroční změna indexu cen nemovitostí (HPI) činila k 31. 12. 2025 10,4 %.

sektoru o zvýšení sazby proticyklické kapitálové rezervy na 1,5 % celkového objemu rizikové expozice. Ve svém rozhodnutí zohlednila současnou ekonomickou situaci, vývoj finančního cyklu, výsledky kvantitativních metod ke stanovení sazby proticyklické kapitálové rezervy i nastavení dalších makroobezřetnostních nástrojů. Shodla se, že růst cyklických systémových rizik nabyl již plošného charakteru a setrvale klesající míra úvěrových selhání i míra krytí úvěrů opravnými položkami potvrzuje další posun v růstové fázi finančního cyklu. S ohledem na nejistoty spojené s budoucím ekonomickým vývojem a na nastavení dalších makroobezřetnostních nástrojů, zejména úvěrových opatření pro poskytování hypotečních úvěrů, usoudila, že zvýšení sazby o 0,25 p. b. je dostatečné k pokrytí stávající úrovně akumulovaných cyklických systémových rizik. Osoby podle § 12m odst. 1 zákona o bankách a spořitelní a úvěrní družstva jsou pro účely výpočtu kombinované kapitálové rezervy povinny používat sazbu proticyklické kapitálové rezervy ve výši 1,5 % od 1. července 2027.

7. Okolnosti a podmínky popsané v bodech 4. až 6. dávají ČNB prostor pro vyhodnocení dalšího makrofinančního vývoje s ohledem na domácí i globální nejistoty a rizika jarní prognózy ČNB. Pokud by zesilování úvěrové dynamiky a nárůst zadluženosti v obou sektorech reálné ekonomiky pokračovaly a vedly k dalšímu posunu v růstové fázi finančního cyklu, je bankovní rada připravena sazbu proticyklické kapitálové rezervy dále zvýšit. Naopak při značném zhoršení ekonomické situace a vzniku významných neočekávaných cyklických úvěrových ztrát v domácím bankovním sektoru je připravena sazbu proticyklické kapitálové rezervy snížit, případně tuto rezervu zcela uvolnit s cílem podpořit plynulé úvěrování reálné ekonomiky.

8. Podle § 12x odst. 1 zákona o bankách a § 8au odst. 1 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech je toto opatření obecné povahy oznámeno pouze způsobem umožňující dálkový přístup a nabývá účinnosti dnem zveřejnění.

9. Tímto opatřením obecné povahy pozbývají právní účinky dříve vydaných opatření obecné povahy ke stanovení sazby proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku.

10. Sazba proticyklické kapitálové rezervy stanovena tímto opatřením obecné povahy je platná do doby, než bude vydáno jiné opatření, které tuto sazbu změní.

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti 5. června 2026.

PhDr. Jakub Seidler Ph.D. v. r.
člen bankovní rady
(podepsáno elektronicky)

Ing. Libor Holub v. r.
ředitel sekce finanční stability a restrukturalizace
(podepsáno elektronicky)

Toto opatření obecné povahy bylo zveřejněno 5. června 2026.